

Příslušnost - Nizozemí

OBSAH

- 1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?
- 2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?
 - 2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?
 - 2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)
 - 2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti
 - 2.2.2 Výjimky ze základního pravidla
 - 2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?
 - 2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?
 - 2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?
- 3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?

V nizozemském občanském právu procesním neexistují žádné specializované soudy, jako je např. obchodní soud nebo pracovněprávní soud. Okresní soud má příslušnost v zásadě ve všech občanskoprávních řízeních.

2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?

Soudy prvního stupně projednávají všechny občanskoprávní věci s výjimkou případů stanovených zákonem. Občanskoprávní soud řeší spory mezi dvěma stranami (fyzické nebo právnické osoby). Občanskoprávní soud nemá příslušnost ve sporech, kde byla stanovena příslušnost správního soudu. V nich se jedná o spory se správními orgány (orgány veřejné moci). Nizozemská soustava soudů rozlišuje mezi třemi druhy soudů v oblasti soukromého práva: okresní soudy (*rechtbanken*), odvolací soudy (*gerec htshoven*) a Nejvyšší soud Nizozemska (*Hoge Raad Nederlanden*).

Od 1. dubna 2013 je Nizozemsko rozděleno na deset soudních obvodů, přičemž každý má svůj vlastní soud: jedenáct soudů příslušných konat ve čtyřech oblastech. Kromě toho existují čtyři odvolací soudy a jeden Nejvyšší soud Nizozemska.

V rámci okresních soudů byly zřízeny organizační jednotky známé jako „úseky“. Jedná se o podokresní, správní, občanskoprávní a trestní úseky. Soud má jednoduchou komoru (samosoudce) a složenou komoru (soudní senát). Soudní senát sestává ze tří soudců. Základním principem je to, že soudní spory na nižší než okresní úrovni, jednoznačné spory a urgentní spory projedná samosoudce. Samosoudce řeší také mnohé rodinné věci. Příkladem jednoduché komory se samosoudcem je soud pro mladistvé. Právně složité věci projednává soudní senát.

2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?

Soudní řízení obvykle začíná u okresního soudu. Existují čtyři druhy okresních soudů:

- občanskoprávní (občan versus občan)
- správní (občan versus orgán veřejné moci)
- trestní (přečiny a zločiny)
- podokresní úsek

Odvolací soudy

Odvolat se může každý, kdo nesouhlasí s rozsudkem soudu prvního stupně. Trestní a občanskoprávní věci se předkládají jednomu ze čtyř odvolacích soudů. Ve správních věcech mohou odvolání v závislosti na předmětu projednat tyto soudy:

- odvolací soudy (*gerechtshoven*)
- soudy posledního stupně ve věcech sociálního zabezpečení (*Centrale Raad van Beroep*)
- správní soud posledního stupně ve věcech obchodu a průmyslu (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*)
- Rada státu (úsek pro správní soudnictví) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*)

Nejvyšší soud

Nejvyšší soud Nizozemska je nejvyšším soudním orgánem v Nizozemsku v oblasti občanského, trestního a daňového práva. Nejvyšší soud může zrušit rozsudky zejména odvolacích soudů (to se nazývá kasace). Nejvyšší soud je také odpovědný za zachování právní jednotnosti a usměrňování vývoje nizozemského práva.

2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)

V Nizozemsku jsou okresní soudy (*arrondissementsrechtbanken*) soudy prvního stupně. Odvolání lze k odvolacímu soudu podat proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Kromě toho je důležitá „místní příslušnost“, co se týče otázky, který z deseti okresních soudů má příslušnost: např. okresní soud v Amsterdamu nebo okresní soud v Leeuwardenu – územní příslušnost soudu, který má ve vaší věci konat.

V mezinárodních sporech, tj. sporech s přeshraničním prvkem, platí, že jakmile se určí, že příslušnost má nizozemský soud, místní příslušnost se určí podle nizozemského práva, pokud pravidlo stanovující mezinárodní příslušnost neurčí rovněž místní příslušnost soudu, jak je uvedeno v čl. 5 odst. 1) nebo 3) nařízení Brusel I (nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech).

2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti

Základním pravidlem v řízení zahájeném na základě soudního předvolání v prvním stupni je to, že příslušnost má soud, v jehož obvodě má žalovaný bydliště (§ 99 občanského soudního řádu (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Není-li v Nizozemsku známo žádné místo pobytu, má příslušnost soud, v jehož obvodě se žalovaný skutečně zdržuje (v Nizozemsku).

Soud v soudním obvodu, který je příslušný konat ve věci na podokresní úrovni, se může určit na základě přílohy k vyhlášce o vedlejších místech soudních jednání (soudů) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) ze dne 10. prosince 2001 (<http://www.overheid.nl>).

Pravidla týkající se místní příslušnosti okresních soudů se uplatňují obdobně.

Základním pravidlem v řízení zahájeném na základě návrhu v prvním stupni je to, že příslušný je soud, v jehož obvodu má bydliště pobytu navrhovatel (nebo jeden z navrhovatelů nebo jedné ze zúčastněných stran uvedených v návrhu) (§ 262 občanského soudního řádu). Není-li známo žádné bydliště v Nizozemsku, má příslušnost soud, v jehož obvodu se navrhovatel fakticky zdržuje (v Nizozemsku). Je-li návrh spojen s řízením zahájeným na základě soudního předvolání, má příslušnost soud projedávající věci zahájenou na základě předvolání.

2.2.2 Výjimky ze základního pravidla

Pravidla v níže uvedených bodech 2.2.2.1, 2.2.2.2 a 2.2.2.3 se týkají především řízení zahájených na základě soudního předvolání.

V řízeních zahájených na základě návrhu, kde má obecně příslušnost soud navrhovatele, se na návrhy na změnu výživného vztahují odlišná pravidla.

Návrh na změnu výživného partnera musí navrhovatel podat u soudu v místě pobytu povinné osoby. Povinná osoba, která si přeje podat návrh na změnu, se musí obrátit na okresní soud v místě pobytu oprávněné osoby.

2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?

Pokud jde o řízení zahájené na základě soudního předvolání, nizozemské procesní právo obsahuje řadu ustanovení, v nichž je určitý soud označen za příslušný spolu se soudem příslušným podle základního pravidla (soud, v jehož obvodu je bydliště žalovaného nebo v jehož obvodu se žalovaný fakticky zdržuje). Jde tedy o alternativní příslušnost. Navrhovatel si může vybrat mezi soudem podle základního pravidla a soudem podle alternativního pravidla. Toto alternativní pravidlo je uvedeno níže s použitím slova „také“.

V řízeních zahájených na základě soudního předvolání se uplatní tato pravidla:

- věci týkající se pracovního poměru / zprostředkování

V těchto věcech má příslušnost také soud, v jehož obvodu je obvyklé místo výkonu práce (§ 100 občanského soudního řádu).

- Spotřebitelské spory

Ve spotřebitelských sporech má příslušnost také soud, v jehož obvodu se nachází bydliště spotřebitele, nebo v případě, že takové není, soud, v jehož obvodu se spotřebitel skutečně zdržuje (§ 101 občanského soudního řádu).

- Mimosmluvní odpovědnost, delikt nebo kvazidelikt

V případech týkajících se mimosmluvní odpovědnosti, deliktu nebo kvazideliktu má příslušnost také soud, v jehož obvodu došlo škodné události (§ 102 občanského soudního řádu).

- Nemovité věci

V těchto věcech má příslušnost také soud, v jehož obvodu se nemovitost nebo její větší část nachází (§ 103 občanského soudního řádu). U pronájmu obytných nebo komerčních prostor má výlučnou příslušnost podokresní soud, v jehož obvodu se pronajímaná nemovitost nebo její větší část nachází.

- Dědictví

V těchto věcech má příslušnost také soud, v jehož obvodu bylo poslední bydliště zůstavitele (§ 104 občanského soudního řádu).

- Právnícké osoby

V záležitostech týkajících se právníckých osob (např. zrušení právníckých osob, zrušení nebo potvrzení rozhodnutí právníckých osob, práv a povinností společníků nebo partnerů) má příslušnost také soud, v jehož obvodu se nachází sídlo nebo místo zřízení právnícké osoby nebo společnosti.

- Úpadek, pozastavení plateb a změna plánu splácení dluhu

Ve věcech souvisejících s uplatňováním zákonných ustanovení upravujících úpadek, pozastavení plateb a změnu plánu splácení dluhu fyzických osob má příslušnost také soud, jehož součástí je konkurzní soudce, nebo v případě, že takový soudce nebyl ustanoven, soud, který rozhodl o pozastavení plateb (§ 106 občanského soudního řádu). Konkurzní zákon (*Failissementswet*) rovněž obsahuje zvláštní pravidla týkající se příslušnosti, a ta mají přednost před pravidly o příslušnosti uvedenými v občanském soudním řádu.

- Volba soudu

Ve smlouvě si strany někdy určí soud jiný než soud příslušný podle zákonných ustanovení (§ 108 odst. 1 občanského soudního řádu). Existují výjimky z této svobodné volby práva (§ 108 odst. 2 občanského soudního řádu) v souvislosti se spotřebitelskými záležitostmi, záležitostmi pronájmu a pracovními smlouvami. V těchto případech soud přezkoumá, zda existuje platné ustanovení o volbě soudu (§ 110 občanského soudního řádu).

- Místo pobytu navrhovatele

Pokud nemůže být podle výše uvedených ustanovení týkajících se místní příslušnosti určen v Nizozemsku žádný příslušný soud, § 109 občanského soudního řádu stanoví, že ve výjimečných případech může mít příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází

bydliště navrhovatele. Může nastat situace, kdy si zaměstnanec přeje předvolat zahraničního zaměstnavatele před soud v Nizozemsku, přičemž práce není omezena na konkrétní místo, ale provádí se po celé zemi. Pokud ani tímto způsobem nelze určit soud s příslušností, bude věc postoupena okresnímu soudu v Haagu.

V souvislosti s rozvodem je nutné zdůraznit:

Místní příslušnost rozvodového soudu se řídí § 262 občanského soudního řádu. Základním pravidlem je: příslušnost má soud, v jehož obvodu je bydliště navrhovatele (nebo jednoho z navrhovatelů nebo jedné ze zúčastněných stran uvedených v návrhu), a pokud tato osoba nemá žádné známé bydliště v Nizozemsku, půjde o soud, v jehož obvodu se tato osoba fakticky zdržuje (v Nizozemsku).

2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla?)

Nizozemské procesní právní předpisy obsahují několik zvláštních pravidel týkajících se místní příslušnosti, která se od základního pravidla odchyľují. Tato zvláštní pravidla mají přednost. V níže popsaných případech je nutné zvolit jiný soud než soud, v jehož obvodu je bydliště žalovaného.

- Nezletilé osoby

V záležitostech týkajících se nezletilých osob nebo v případě neexistence bydliště v Nizozemsku má příslušnost soud, v jehož obvodu se nezletilá osoba fakticky zdržuje (§ 265 občanského soudního řádu).

Nejedná se o alternativu, ale o alternativní pravidlo, které nahrazuje základní pravidlo. Příslušnost nemá soud, v jehož obvodu je bydliště nebo aktuální výskyt navrhovatele (základní pravidlo pro řízení zahájené na základě žaloby), ale soud, v jehož obvodu je bydliště nebo – v případě neexistence bydliště v Nizozemsku – se nezletilá osoba fakticky zdržuje. Pokud toto pravidlo nepovede ke konkrétnímu soudu, má příslušnost okresní soud v Haagu.

- Občanský stav

V záležitostech týkajících se doplnění, zápisu, zrušení nebo úpravy matričních rejstříků nebo osvědčení, která do nich mají být nebo již byla zapsána, má příslušnost soud, v jehož obvodu bylo nebo má být osvědčení zapsáno (§ 263 občanského soudního řádu). Ve věcech týkajících se osvědčení, která mají být nebo již byla zapsána do matričních rejstříků ve městě Haagu v souladu s první částí občanského zákoníku (*Burgerlijk Wetboek*), bude mít příslušnost okresní soud v Haagu.

- Pronájem postavené nemovitosti

Ve věcech týkajících se postavené nemovitosti nebo její části má příslušnost soud, v jehož obvodu se pronajatá nemovitost nachází (§ 264 občanského soudního řádu).

- Poručenství dospělé osoby, svěřenecká správa majetku, opatrovnictví

Ve věcech týkajících se poručenství dospělé osoby, svěřenecké správy majetku *jménem dospělých osob* a opatrovnictví má příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází bydliště osoby, nebo v případě, že daná osoba nemá bydliště v Nizozemsku, v jehož obvodu se osoba, o jejíž poručenství, majetek nebo opatrovnictví se jedná, fakticky zdržuje (§ 266 občanského soudního řádu).

- Nepřítomné nebo pohřešované osoby, prohlášení za mrtvého (§ 267 občanského soudního řádu)

Ve věcech týkajících se dědictví má příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází poslední bydliště zůstavitele (§ 268 odst. 1 občanského soudního řádu).

Ve věcech týkajících se nepřítomných nebo pohřešovaných osob má příslušnost soud, v jehož obvodu se nachází opuštěné bydliště. Co se týče prohlášení za mrtvého, příslušnost má okresní soud v Haagu (§ 269 občanského soudního řádu). Ustanovení § 269 občanského soudního řádu tedy slouží jako určitá pojistka.

2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?

Podle § 108 občanského soudního řádu si mohou účastníci písemně provést volbu soudu. Volba soudu je možná pouze v souvislosti s právními vztahy, které si účastníci mohou libovolně upravit. Proto volba soudu není možná ve věcech souvisejících s veřejným pořádkem. Příkladem jsou některé spory v oblasti rodinného práva a úpadkem a pozastavením plateb. Ve věcech na podokresní úrovni je volba soudu omezená. Volba soudu například není možná u žalobních nároků do 25 000 EUR (bez ohledu na povahu nároku).

V zásadě platí, že soud, který je příslušný na základě volby, má výlučnou příslušnost. Účastníci se mohou výslovně dohodnout na vyloučení výlučné příslušnosti předem.

Ve věcech rozvodu (rozvod, rozluka, zrušení registrovaného partnerství, zrušení manželství po rozluce) se použije zvláštní pravidlo stanovené v § 270 odst. 2 občanského soudního řádu. Podle tohoto ustanovení obecně postoupí soud bez místní příslušnosti věc soudu, který má místní příslušnost. Podle § 270 odst. 2 občanského soudního řádu k tomu dochází v rozvodových věcech pouze tehdy, jestliže žalovaný (manžel / manželka, proti kterému / které je řízení vedeno) zpochybní příslušnost soudu. Existuje tacitní volba soudu, jestliže se dostaví všechny předvolané zainteresované strany a nenapadnou nedostatek příslušnosti, nebo v případě, že se nedostaví druhý z manželů.

3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

V nizozemském procesním právu neexistují žádné specializované soudy.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 12/09/2018